

Εξελικτική Ψυχολογία: Κοινωνικο-γνωστική ανάπτυξη

Ενότητα 1

Γνωστική Ανάπτυξη: Εισαγωγικά Στοιχεία

Ελευθερία Ν. Γωνίδα
Τμήμα Ψυχολογίας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Γνωστική ανάπτυξη: Εισαγωγικά Στοιχεία

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Περιεχόμενα ενότητας

---

1. Εισαγωγικά στοιχεία.
2. Νοημοσύνη και γνωστική ανάπτυξη.
3. Θεμελιώδη ερωτήματα και ερευνητικές προσεγγίσεις μελέτης της γνωστικής ανάπτυξης.

Σκοποί ενότητας

- ❖ Επισκόπηση των βασικών εννοιών και των θεμελιωδών ερωτημάτων της αμιγώς γνωστικής ανάπτυξης.
- ❖ Επισκόπηση των βασικών ερευνητικών στρατηγικών μελέτης της γνωστικής ανάπτυξης.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Εισαγωγικά Στοιχεία

Εισαγωγικά στοιχεία (1/8)

Ερωτήματα:

- Τι είναι η γνωστική ανάπτυξη;
- Πώς μπορούμε να περιγράψουμε και να ερμηνεύσουμε τη γνωστική ανάπτυξη;

Ρόλος των θεωρητικών προσεγγίσεων!

Εισαγωγικά στοιχεία (2/8)

Γνωστική Ανάπτυξη

ανάπτυξη του ΝΟΥ.

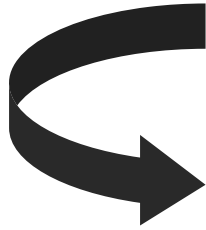
Δηλαδή, ανάπτυξη

- ❖ γνωστικών λειτουργιών,
- ❖ γνωστικών διαδικασιών,
- ❖ γνωστικών ικανοτήτων/δεξιοτήτων.

Εισαγωγικά στοιχεία (3/8)

Γνωστική ανάπτυξη:

1. Κατανόηση του κόσμου από το εξελισσόμενο άτομο.
2. Επίλυση και αντιμετώπιση προβλημάτων.
3. Απόκτηση και οργάνωση γνώσεων και δεξιοτήτων.

Εισαγωγικά στοιχεία (4/8)

1. **Κατανόηση** → η διαδικασία της απόδοσης νοήματος σε κάτι / σχηματισμός μιας αναπαράστασης, ενός νοητικού μοντέλου του υπό κατανόηση στοιχείου / διασύνδεση αναπαραστάσεων σχετικών με το συγκεκριμένο στοιχείο.

Εισαγωγικά στοιχεία (5/8)

2. **Επίλυση Προβλημάτων** → η ενεργοποίηση ποικίλων διαδικασιών για την παραγωγή απαντήσεων/λύσεων σε προβλήματα (επίτευξη στόχου).

Εισαγωγικά στοιχεία (6/8)

3. **Απόκτηση Γνώσεων και Δεξιοτήτων** → εμπλουτισμός της βάσης πληροφοριών /γνώσεων αλλά και αύξηση/βελτίωση του συνόλου των δεξιοτήτων σε ένα πεδίο δράσης (απόκτηση εμπειρογνωμοσύνης, άριστου επιπέδου).

Εισαγωγικά στοιχεία (7/8)

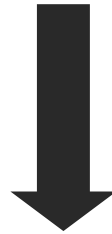
1 }
2 } Στενά συνδεδεμένα μεταξύ τους. ΠΩΣ;
3 }

Εισαγωγικά στοιχεία (8/8)

Ψυχολογία της Γνωστικής Ανάπτυξης

Μελέτη της ανάπτυξης των γνωστικών λειτουργιών, διαδικασιών, ικανοτήτων και δεξιοτήτων.

Νοημοσύνη και Γνωστική Ανάπτυξη

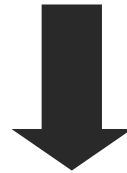

Νοημοσύνη και Γνωστική Ανάπτυξη (1/2)

AN

γνωστική ανάπτυξη = ανάπτυξη νοημοσύνης

**επαναπροσδιορισμός
της έννοιας της νοημοσύνης.**

Νοημοσύνη και Γνωστική Ανάπτυξη (2/2)

Σύγχρονες γνωστικές προσεγγίσεις.

≠

Παραδοσιακή ψυχομετρική θεώρηση.

ΔΗΛΑΔΗ:

Νοημοσύνη → Σύνολο επιμέρους ικανοτήτων που δεν μπορούν να μετρηθούν με μια σειρά ψυχομετρικών δοκιμασιών.

Ερευνητικές Στρατηγικές Μελέτης της Γνωστικής Ανάπτυξης: Θεμελιώδη ερωτήματα

Θεμελιώδη Ερωτήματα και Ερευνητικές Στρατηγικές (1/6)

ΓΕΝΙΚΑ:

1. Μεγάλος ο αριθμός των φαινομένων που εξετάζονται στο πλαίσιο της Ψυχολογίας της Γνωστικής Ανάπτυξης.
2. Η μελέτη της ανάπτυξης των γνωστικών λειτουργιών έχει μακρά παράδοση.

**Δυσκολία γενικής περιγραφής των στρατηγικών
διερεύνησης της γνωστικής ανάπτυξης.**

Θεμελιώδη Ερωτήματα και Ερευνητικές Στρατηγικές (2/6)

ΩΣΤΟΣΟ:

**δυνατότητα περιγραφής των ερευνητικών
στρατηγικών σε σχέση με τα θεμελιώδη ερωτήματα
της γνωστικής ανάπτυξης.**

ΑΡΑ,

3 τύποι ερωτήσεων που εξετάζονται ερευνητικά.

Θεμελιώδη Ερωτήματα και Ερευνητικές Στρατηγικές (3/6)

3 θεμελιώδη ερωτήματα:

1. Τι είδους αλλαγές λαμβάνουν χώρα;
2. ΠΩΣ πραγματοποιούνται οι αλλαγές;
3. ΓΙΑΤΙ συμβαίνουν οι αλλαγές;

Θεμελιώδη Ερωτήματα και Ερευνητικές Στρατηγικές (4/6)

1. Τι είδους αλλαγές λαμβάνουν χώρα;

2 ερευνητικές στρατηγικές

- i. **Ίδιο πρόβλημα σε ομάδες διαφορετικών ηλικιών** (διαφορετικές απαντήσεις → πρότυπο ανάπτυξης της υπό εξέταση έννοιας ή δεξιότητας).
- ii. **Διαφορετικά προβλήματα σε ομάδες διαφορετικών ηλικιών** (διαφορετικές απαντήσεις → ποια προβλήματα μπορούν να επιλυθούν σε διαφορετικές περιόδους ανάπτυξης).

Θεμελιώδη Ερωτήματα και Ερευνητικές Στρατηγικές (5/6)

2. Με ποια μορφή πραγματοποιείται η αλλαγή;

2 ερευνητικές στρατηγικές

- i. **Ίδια προβλήματα σε ομάδες διαφορετικών ηλικιών (ΡΙΖΙΚΑ διαφορετικές απαντήσεις → διαφορετική οργάνωση/δόμηση του γνωστικού συστήματος σε διαφορετικές ηλικίες).**
- ii. **Έλεγχος της επίδρασης προγραμμάτων παρέμβασης σε διαφορετικές περιόδους ανάπτυξης (διαφοροποιημένη επίδραση σε διαφορετικές περιόδους → διαφορετική οργάνωση/δόμηση του γνωστικού συστήματος σε διαφορετικές ηλικίες).**

Θεμελιώδη Ερωτήματα και Ερευνητικές Στρατηγικές (6/6)

3. Ποιοι είναι οι μηχανισμοί της αλλαγής;
(ΓΙΑΤΙ;)

→ Ποιοι παράγοντες προκαλούν αναπτυξιακές
αλλαγές;

Πειραματική / Ημι-πειραματική μέθοδος.

Θεωρίες Γνωστικής Ανάπτυξης (1/1)

(υπό συζήτηση στο πλαίσιο του μαθήματος)

- Η θεωρία του J. Piaget.
- Η θεωρία του L. Vygotsky.
- Θεωρίες Επεξεργασίας Πληροφοριών.
- Νεο-Πιαζετιανές Θεωρίες (Pascual-Leone, Case, Fisher).
- Θεωρίες Αναδιοργάνωσης των Γνώσεων σε Ειδικούς Τομείς Σκέψης (Carey, Vosniadou & Brewer).

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, **Ελευθερία Γωνίδα**.
**«Εξελικτική Ψυχολογία: Κοινωνικο-γνωστική ανάπτυξη. Ενότητα 1:
Γνωστική Ανάπτυξη: Εισαγωγικά Στοιχεία»**. Έκδοση: **1.0**. Θεσσαλονίκη **2015**.
Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:
<http://eclass.auth.gr/courses/OCRS278/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Μη Εμπορική Χρήση - Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Τέλος ενότητας 1

Επεξεργασία: Εύχαρις Κιζιρίδου
Θεσσαλονίκη, Χειμερινό Εξάμηνο 2014-2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

